שיכור ובעל מום בקבלה בהולכה בזריקה פסול וכן יושב וכן שמאל תיובתא והא רב חסדא קרא קאמר דעביד מעשה אצטבא רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו הולכה בזר מחלוקת ר' שמעון ורבנן רבי שמעון דאמר עבודה שאפשר לבטלה לאו עבודה היא כשרה בזר לרבנן פסולה א"ל אביי והא שחיטה דעבודה שא"א לבטלה וכשרה בזר א"ל שחיטה לאו עבודה היא ולא והאמר ר' זירא אמר רב שחיטת פרה בזר פסולה ואמר רב (א) עלה אלעזר וחוקה כתיב בה שאני פרה דקדשי בדק הבית היא ולאו כל דכן הוא קדשי בדק הבית הויא עבודה קדשי מזבח לאו עבודה היא אמר רב ששא בריה דרב אידי מידי דהוה אמראות נגעים דלאו עבודה היא ובעיא כהונה והרי הולכת אברים לכבש דעבודה שאפשר לבטלה היא ופסולה בזר דכתי' והקריב הכהן את הכל [והקטיר] המזבחה ואמר מר זו הולכת אברים לכבש היכא דגלי גלי והיכא דלא גלי לא גלי ולאו כל דכן הוא ומה הולכת אברים לכבש דלא מעכבא כפרה בעיא כהונה הולכת דם דמעכבא כפרה [לא כ"ש] (מיבעיא) איתמר [נמי] אמר עולא א"ר אלעזר הולכה בזר פסולה אפילו לרבי שמעון איבעיא להו הולכה שלא ברגל שמה הולכה או לא שמה הולכה ת"ש וכן יושב וכן שמאל פסול הא עומד דומיא דיושב כשר דלמא יושב דקשייף מישף עומד דומיא דיושב דנייד פורתא ת"ש שחט ישראל וקבל הכהן נתנו לחבירו וחבירו לחבירו התם נמי דנייד פורתא ומאי קמ"ל ברוב עם הדרת מלך ת"ש קבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר אימא יחזור הכשר ויקבלה איתמר אמר עולא א"ר יוחנן הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה

שיכור. היינו שתוי יין: **מעשה אילטבא.** עומדין במקומן הזר אבל הכהן המקבל והכהן נותנו לו ואוחזו עד שבא הזורק ונוטלו מידו ואין הזר מקרבן לצד המזבח לא בהולכת רגל ולא בהושטת יד אלא כאילטבא זו שמניחין כלי עליה: **והא שחיטה כו'.** אלמא טעם לא בהא תלי וליכא למיפסל לרבנן דמשום דסבירא להו דהולכה אי אפשר לבטל א"כ בשחיטה דאי אפשר לבטל תיפסל בזר והא שחיטה בזר כשרה: ומשני **שחיטה לאו עבודה היא.** מדאתכשרו בה כל הפסולים (ב) אבל מידי דהוי עבודה ואי אפשר לבטלה פסול בזר: **ואמר רב עלה.** לפרושי למילתיה מאי טעם פסולה דכתיב בשחיטתה ונתתם אותה אל אלעזר הכהן ושחט וכתיב בה בפרה חוקה וכל היכא דכתיב חוקה עכובא: **שאני פרה.** וחילוק טעם זה אינו מטעם עבודה דהא אינה קדושת מזבח אלא קדושת דמים בעלמא כקדשי בדק הבית ועל כרחך טעם הפוסל בה לאו משום תורת עבודה אלא גזירת הכתוב בעלמא היא אבל בקדשי מזבח דשייכי בהן עבודות לא חשיבא להיות עבודה: **הולכת אברים אפשר לבטלה.** שאם רצה מפשיט ומנתח אצל המזבח: **היכא דגלי גלי.** הולכת אברים דגלי בהן כהן בעינן כהן אבל הולכת הדם דלא גלי בהו כהן לרבי שמעון דאפשר לבטלה לא בעי כהן: **אפילו לר' שמעון.** דאע"ג דאמר ר' שמעון לא פסל בה מחשבה משום דאין היתר הקרבן תלוי בה ולא קרינא בה דברים המביאים לידי אכילה אבל עבודה הוי ליפסל בזר: **שמה הולכה.** ופסלה בה מחשבה לרבנן או אם עשאה זר פסולה: **או לא שמה הולכה.** ולא (ב) פסלה מחשבה: **וכן כהן יושב.** קתני דפסול בהולכה (ג) [והא עומד] דאינו מוליך אלא בהושטת יד דומיא דיושב כשר אלמא שמה הולכה: **דשייף מישף.** שמגרר עצמו לצד המזבח. שייף משפשף בקרקע שייף מגרר כמו שייף ליה מישחא (שבת דף י:) שף אחת ונועץ שתים (מנחות דף ש.) פדיי"ר. ודכוותה דוק מיניה בעומד דכשרה דנייד פורתא בנפסוף רגלים: **ת"ש.** דתנן בסדר הפסח **שחט ישראל כו'.** כן היה דרכן לעשות: **נתנו לחבירו.** דקתני התם הכהנים עומדים שורות שורות: **יחזיר לכשר.** שנתנו לו. ואשמעינן תרתי בה חדא דלא מיפסל במאי דאפסקיה פסול (ד) ואשמעינן בה דהולכה זו שעשה הכשר שלא ברגל שהושיט לפסול שהיה עומד בצד המזבח לא נעשית בהכשר ולא שמה הולכה דקתני יחזירנה למי שנתנה לו ואי הולכה שלא ברגל שמה הולכה אמאי יחזירנה לאחור יבא כשר ויטלנה מידו לצד המזבח וזה לא יושיטנה לו אלא למעשה אצטבא בעלמא עביד: **אימא יחזור כשר.** לצד המזבח ויקבלנו יטלנו מיד הפסול דהולכת (ה) כשר קמא כשרה: **לא שמה הולכה.** ואינה כשרה להוליכה כן ואין מחשבה מפגלת בה:

שיכור. פירש בקונטרס שתוי יין ולא משמע כן בפרק מומין אלו (בכורות דף מה:) אלא שיכור בשאר דברים המשכרים ולא כר' יהודה דאמר מחלי עבודה מיהו שיכור דתנן התם ודאי לא הוי שתוי יין כדפרי' התם בהדי מומין דמחלי עבודה בעי למיתנייה אבל שיכור דהכא פשטיה משמע שתוי יין והא כדאיתא והא כדאיתא ולכולי עלמא מחלל לעבודה כדפריך התם בפשיטות אחולי מיחל עבודה הוא: **והא שחיטה שאי אפשר לבטלה וכשרה.** פרש"י אלמא לאו באפשר לבטלה תלי ואת אמרת לרבנן פסול ותימה דמאי פירכא לרבנן ודאי לא בהא תלי והא דפסלי בהולכה משום דמקבלה ואילך מצות כהונה אלא פריך דמכשיר לר' שמעון משום דאפשר לבטל הא לא תלי בהא מדמכשר זר בשחיטה אע"ג דאי אפשר לבטלה ובסמוך דפריך מהולכת אברים לרבי שמעון פריך וכן דמייתי אמר ר' אלעזר הולכה בזר פסולה לרבי שמעון: **הג"ה שחיטה לאו עבודה היא.** פירש בקונטרס מדאתכשרו בה כל הפסולים ואי אפשר לומר כן דאהכשר זר גופה מייתי לה [הכא] ובפ"ק דמנחות (דף ו:) ומיהו יש ליישב פירושו דכיון דבשום מקום לא בעי כהן בשחיטה לאו עבודה היא ולהכי פריך עלה מפרה וה"ר יעקב דאורלינ"ש מפרש לאו עבודה היא לפי ששוה בחולין ובקדשים א"כ לאו מטעם עבודה נוה המקום שחיטה ולי נראה לאו עבודה היא מדמכשרינן לקמן בפ' שני (דף לב.) עומד בדרום והושיט ידו לצפון ושחט בקדשי קדשים ובמקבל פסול דדרשינן אותו בצפון ולא שוחט בצפון אבל מקבל בצפון ובשלמים מכשירין עומד בחוץ והושיט ידו לפנים ושחט ואם קבל קבלתו פסולה דדרשינן בפ' כל הפסולין (לקמן דף לג:) בן הבקר לפני ה' ולא שוחט לפני ה' אבל קבל קבלתו פסולה משום דכתיב לעמוד לפני ה' לשרתו אלמא כל שירות לפני ה' ש"מ מדמכשיר רחמנא עומד בחוץ והושיט ידו לפנים ושחט מכלל דשחיטה לאו עבודה היא ועוד מדאמר בההיא שמעתא בפ"ב (דף לב.) נתלה ושחט שחיטתו כשרה דשחיטה על ירך אמר רחמנא ולא שוחט על ירך (אמר רחמנא) אלמא דשחיטה לאו עבודה היא דאי עבודה היא לא הוה מכשר רחמנא בכי האי גוונא דהא נתלה וקבל אמרינן (שם) דקבלתו פסולה משום דאין דרך שירות בכך ומדפריך הכא ובפ' חטאת העוף (לקמן דף סח:) ובפ"ק דמנחות (דף ו:) מפרה דאמר רב שחיטת פרה בזר פסולה משמע קצת כפי' הקונטרס מיהו גם לפי מה שפירשתי יש ליישבו אבל קשה לי לפירושו דא"כ לשמעון התימני דבעי פרק כל הפסולין (לקמן דף לב:) שיהא ידיו של שוחט לפנים מן הנשחט הויא שחיטה עבודה: **שאני פרה דקדשי בדק הבית היא.** כפ"ק דחולין (דף יא.) פירשתי: **והרי הולכת אברים לכבש** דאפשר לבטלה ופסולה בזר דכתיב והקריב הכהן את הכל המזבחה ואמר מר כו' שאני הבא דגלי קרא. הקשה ה"ר אליהו מאברוויקא הקדוש דבפ"ב דיומא (דף כו.) אמרינן מדאצטריך למכתב כהן בהולכת אברים לכבש פי' לגופיה לא אצטריך אלא לגלות דהולכת עצים למזבח לא בעי כהן ומדאצטריך מעוט להולכת עצים א"כ סידור ב' גזרי עצים בעי כהונה (בלאו קרא מטעם) וא"כ רבי שמעון דבעי ב' כהנים התם (דף כו:) לשני גזרי עצים מנא ליה דהא כהן דכתב גבי הולכת אברים אצטריך לגופיה משום דאפשר לבטלה וי"ל דרבי שמעון לטעמיה דאמר התם (דף מה.) הלכת אליתא לא צריך למכתב ביה כהן דוכי תעלה על דעתך זר קרב למזבח ורבנן אפשר דעביד במפוחא וא"כ רבי שמעון ע"כ שני גזרי עצים בעו כהונה בלא קרא מטעמא דוכי תעלה על דעתך כו' דכמו דלית ליה במפוחא לית ליה אפשר להו בזריקה אבל לרבנן אית להו במפוחא וכהן דגבי הולכת אברים לגופיה לא אצטריך דהא לית טעמא דאפשר לבטלה אלא לגלות על שני גזרי עצים דבעי כהונה ובפ' הקומץ רבה (מנחות דף כ.) אמר לא מלא כהן אלא זר פריך וכי תעלה על דעתך זר קרב יש לומר דאפילו לרבנן דאית להו במפוחא וזריקה פריך שאין יכולין למלאות בטוב על ידי זריקה: (כל זה בהגה"ה דאיבעיא להו) **איבעיא** להו הולכה שלא ברגל שמה הולכה או לא. פרש"י לפסול בה מחשבה וגם בזר דאי שמה הולכה מחשבה שלא לשמו או פיגול פוסלת בה ואי לא שמה הולכה אינה קרויה עבודה וצריך להחזיר המזרק אחריו ולעשות הולכה ברגל וגם אם עשאה זר או יושב אין בכך כלום ויכול לתקנה בכהן [בהולכת רגל] דכהן או אם זר או מוליך [בהולכת רגל] פסולה [ואינו] יכול לתקנה בכהן להחזירה ולהוליכה כהן וקאמר ת"ש וכן יושב פסול הא עומד דומיא דיושב שאינו זז ממקומו כשר אלמא הויא הולכה ועשה עבודה כתקנה ולכך נמי כי עשאה מיושב פסול דכתיב לעמוד לשרת אבל מיושב פסול לא מאי מוכח דהויא הולכה לאו עבודה בלאו דיוקא [משום] דדלמא לאו עבודה היא ויושב פסול היינו כי לא תקנה ולא החזיר הדם לאחוריו לעשות הולכה אחרת:

עין משפט נר מצוה

עח א מיי' פ"א מהל' ביאת מקדש הלכה א ופ"ט שם הלכה טו סמג לאוין ש:
עט ב מיי' שם פ"ו הל' א ופ"ט הלכה טו:
פ ג מיי' פ"ה שם הלכה יח ופ"ט הלכה טו:
פא ד מיי' פ"ה שם הל' יח ופ"ט הלכה טו ופ"ד מהל' עבודת יוה"כ הלכה א:
פב ה ו מיי' פ"א מהל' פסה"מ הלכה כג:
פג ז מיי' פ"א מהלכות פרה הלכה יא [ועי' פ"א מהל' פסה"מ הל' כג, ופ"ד מהל' פרה הלכה יז]:
פד ח מיי' פ"א מהל' פסה"מ הלכה כג:
פה ט י מיי' פ"א מהל' קרבן פסח הלכה יד:
פו כ מיי' פרק א מהלכות פסה"מ הלכה כג והלכה כו ופרק יג הלכה ט:

תורה אור השלם

1. והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה עלה הוא אשה ריח ניחח ליהוה:
ויקרא א, יג

2. ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון:
משלי יד, כח

מוסף רש"י

וכן יושב. דבעי לעמוד לשרת. **מעשה אצטבא.** המקבלים היו מושיבים את הכוס ביד הזרים ואין הזרים מקרבין אותו לצד המזבח כלל אלא מושיבים הכוס על ידם כאשר על גבי אצטבא (יומא מח.). **שאני פרה דקדשי בדק הבית היא.** כלומר אין בה קדושת המזבח אלא קדושת דמים בעלמא שהרי שחיטתה בהר המשחה, הלכך אין לך עבודות נחלקות בה וכל העבודות שוים בה (שם מב.). **דקדשי בד"ה היא.** דלא אינה קריבה למזבח (בכורות כה.). **אמר רב ששא.** לעולם לאו עבודה היא והאי דבעינן כהן גבי פרה לדומה גזה"כ היא מידי דהוה אמראות נגעים (חולין ו.). **מידי דהוה אמראות נגעים.** דכתיב (נגע לצרעת) והובא אל אהרן הכהן (יומא מב.): **והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה.** גבי אברים כתיב והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה: **זו הולכת אברים לכבש.** דאלו הקטרה בהדיא כתיב בקרא והקטיר המזבחה (חגיגה יא.): **ומאי קמ"ל.** ומאי אשמעינן מתניתין דאיכפל למיתני סדר הולכתן היאך, אי לאו הא אתא לאשמעינן: **ברב עם הדרת מלך.** שהיו כולן עסוקין בעבודה (פסחים סד:).

שיטה מקובצת

והא שחיטה. פ"ה נמי דרבנן סברי אפשר כאי אפשר. מ"מ לא (פסלה) [פסלין] זר בהולכה שהרי יש עבודה שאי אפשר לבטלה (נמי) [כגון] שחיטה ומכשרה בזר [illegible]

מסורת הש"ס

א) ירושלמי פסחים פ"ה ה"ז, ב) [לקמן סח: יומא מג. מנחות ה: י:], ג) יומא מג. ע"ש מנחות ו: לקמן סח:, ד) [יומא מג. וש"נ], ה) לעיל ד. לקמן כד: לב. פסחים סה: חגיגה יא. [יומא מ. מנחות י. עירובין קד.], ו) [עי' לעיל ז: מנחות נג: מו"ק ז:], ז) [מנחות ינ:] [פסחים סד רע"ב ירושלמי יומא פ"ה ה"א], ח) [פסחים סד.], ט) [שם.], י) [לקמן לג.], כ) לקמן לא:, ל) [illegible]

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואמר רב פפא עלה אלעזר וחוקה: (ב) רש"י ד"ה או לא שמה הולכה ולא פסלה בה מחשבה: (ג) ד"ה וכן וכו' דפסול בהולכה והא יושב אינו מוליך: (ד) ד"ה יחזיר וכו' פסול אידך אשמעינן וכו' דאי הולכה: (ה) ד"ה אימא וכו' דכשר קמא:

לעזי רש"י

פדיי"ר פריי"ר. לישפשף, להתחכך.

שינויי נוסחאות

[illegible]

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones